

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

5.1 Εξωτερική ανάλυση της Επιχείρησης

Επιχείρηση είναι η οικονομική μονάδα η οποία συνδυάζει τους συντελεστές της παραγωγής και τους μεταποιεί σε αγαθά ή (και) υπηρεσίες που ικανοποιούν ανθρώπινες ανάγκες ή χρησιμεύουν για την διαδικασία της παραγωγής.

Ωστόσο η λειτουργία αυτή της επιχείρησης δεν αποτελεί τον στόχο των ιδιοκτητών της, διότι δεν είναι οι ίδιοι καταναλωτές των προϊόντων της. Σκοπός της καπιταλιστικής επιχείρησης είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους. Το κέρδος είναι αυτό που απομένει στους ιδιοκτήτες (εταίρους) μετά την πληρωμή όλων βαρών της επιχείρησης. Αυτό που κυρίως ενδιαφέρει είναι το ποσοστό του κέρδους σε σχέση προς τα επενδεδυμένα κεφάλαια. Δηλαδή το ποσοστό κεφαλαιακής απόδοσης. Με άλλα λόγια τους ιδιοκτήτες ενδιαφέρει αν η απόδοση των κεφαλαίων που έχουν δεσμεύσει στην επιχείρηση είναι ίση ή μεγαλύτερη από μία άλλη εναλλακτική δέσμευση. Ή τουλάχιστον αν η απόδοση των κεφαλαίων στην επιχείρηση είναι ίση ή μεγαλύτερη από το επιτόκιο των τραπεζών, στις οποίες η κατάθεση των κεφαλαίων τους δεν εμπεριέχει επιχειρηματικό κίνδυνο.

Για την εκπλήρωση του σκοπού της και της παραγωγικής της λειτουργίας η επιχείρηση λαμβάνει αποφάσεις:

- Για το ύψος των μισθών και γενικά τις αμοιβές των συντελεστών
- Για τις τιμές των αγαθών ή (και) υπηρεσιών που παράγει στην αγορά
- Για τα κέρδη των ιδιοκτητών
- Για την παραγωγική διαδικασία
- Για ανανέωση των προϊόντων και καινοτομίες κ.ο.κ.

Έτσι ο ρόλος της επιχείρησης δεν είναι απλά παραγωγικός αλλά συνιστά ένα κύριο θεσμό της κοινωνικοοικονομικής ζωής. Η επιχείρηση τουλάχιστον θεωρητικά οφείλει να συμπεριφέρεται ορθολογικά. Δηλαδή να ενεργεί με τρόπους που διευκολύνουν τους στόχους της. Η λήψη των αποφάσεων δεν είναι απολύτως ελεύθερη αλλά εξαρτάται από την κείμενη νομοθεσία η οποία τις περιορίζει λιγότερο ή περισσότερο.

Επίσης η δράση της επιχείρησης και οι αποφάσεις γι' αυτήν περιορίζονται από τις συνθήκες που εκάστοτε επικρατούν στην αγορά όπως:

- Μορφή αγοράς
- Τιμές και διαθεσιμότητα των συντελεστών παραγωγής
- Διαθέσιμες τεχνολογίες και τιμές τους κ.λπ.

Όλα τα ανωτέρω που μπορεί να μεταβάλλονται έχουν ως αποτέλεσμα την ύπαρξη κινδύνων και σοβαρών αβεβαιοτήτων στα πλαίσια των οποίων καλείται η επιχείρηση να λάβει τις αποφάσεις της και να αναπτύξει τις πρωτοβουλίες της.

Οι επιχειρήσεις επιτελούν μία παραγωγική λειτουργία η οποία είναι ανεξάρτητη από το είδος της επιχείρησης και την μορφή. Οι επιχειρήσεις όμως είναι δυνατόν να καταταγούν με διάφορα κριτήρια. Όπως:

α) Σύμφωνα με το είδος της δραστηριότητας

Κατ' αρχήν θα μπορούσαμε με βάση τον τομέα παραγωγής να διακρίνουμε σε επιχειρήσεις:

- **Πρωτογενούς τομέα:** Δηλαδή επιχειρήσεις με κύριο αντικείμενο έναν φυσικό συντελεστή. Αφορούν κυρίως στην γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία, τις ιχθυοκαλλιέργειες κ.λπ.
- **Δευτερογενούς τομέα:** Δηλαδή τις μεταποιητικές βιομηχανίες που αφορούν στο σύνολο της βιομηχανικής παραγωγής.
- **Τριτογενούς τομέα:** Δηλαδή τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που αφορούν σε ένα μέγα ετερογενές σύνολο διαφορετικών επιχειρήσεων όπως: διανομή, μεταφορές, ψυχαγωγία, τράπεζες, ασφάλειες κ.λπ.

β) Σύμφωνα με τον κλάδο της οικονομικής δραστηριότητας

Μία άλλη κατάταξη των επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με τον κλάδο της οικονομικής τους δραστηριότητας. Ο κλάδος περιλαμβάνει επιχειρήσεις οι οποίες

παράγουν ίδια κατηγορία προϊόντων π.χ. ένδυση, υπόδηση, μεταλλουργεία, τράπεζες κ.λπ.

Συνήθως οι επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου έχουν επίσης ως κοινά στοιχεία:

- Την χρήση ίδιας τεχνικής
- Την χρήση ίδιων πρώτων υλών

γ) Σύμφωνα με το μέγεθος της επιχείρησης

Η κατάταξη σύμφωνα με το μέγεθος μπορεί να αφορά:

- **Τον αριθμό των απασχολούμενων:** Με βάση το κριτήριο αυτό οι επιχειρήσεις ταξινομούνται σε:
 - Μικρές επιχειρήσεις: από 1-10 εργαζόμενους
 - Μεσαίες επιχειρήσεις: από 10-500 εργαζόμενους
 - Μεγάλες επιχειρήσεις: άνω των 500 εργαζομένων
- **Τον κύκλο εργασιών:** είναι ένα κριτήριο που συχνά χρησιμοποιείται όπως π.χ. από τον οικονομικό τύπο. Ο κύκλος εργασιών (τζίρος) μας παρέχει μία ιδέα για την σημασία της επιχείρησης ιδίως συγκριτικά με άλλες του ίδιου κλάδου ή του ίδιου τομέα οικονομικής δραστηριότητας.
- **Την προστιθέμενη αξία:** Το κριτήριο του κύκλου εργασιών δεν μας επιτρέπει να συνάγουμε συμπεράσματα για την οικονομική συμβολή μιας επιχείρησης στην οικονομία μιας χώρας. Οι πωλήσεις μιας επιχείρησης ή οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν αποτελούνται από αγαθά που παράγει αποκλειστικά η ίδια. Μια εμπορική επιχείρηση π.χ. πουλάει προϊόντα άλλων. Αλλά και μία βιομηχανική επιχείρηση αγοράζει πρώτες ύλες, ημιέτοιμα κομμάτια κ.λπ. από άλλες επιχειρήσεις.

Ονομάζουμε **ενδιάμεσες καταναλώσεις** τα υλικά που αγοράζει μία επιχείρηση από άλλες επιχειρήσεις για παραγωγικούς σκοπούς.

Προστιθέμενη Αξία μιας επιχείρησης είναι η διαφορά μεταξύ παραγωγής και ενδιάμεσων καταναλώσεων.

Δηλαδή:

$$V.A. = \text{Παραγωγή} - \text{Ενδιάμεση κατανάλωση}$$

όπου V.A. = Προστιθέμενη Αξία

Όταν δεν υπάρχει διακύμανση των αποθεμάτων τότε η προστιθέμενη αξία ισοδυναμεί με τον κύκλο εργασιών μείον τις τρέχουσες αγορές. Δηλαδή

$$VA = \text{Πωλήσεις} - \text{Τρέχουσες Αγορές}$$

Η προστιθέμενη αξία αποτελεί σημαντικό κριτήριο σύγκρισης της πραγματικής οικονομικής σημασίας μιας επιχείρησης. Συχνά η προστιθέμενη αξία είναι αρκετά διαφορετική του κύκλου εργασιών. Έτσι μία εμπορική επιχείρηση έχει μεγάλο κύκλο εργασιών αλλά όχι προστιθέμενη αξία. Αντίθετα μία επιχείρηση βιομηχανική έχει μία προστιθέμενη αξία που δεν απέχει πολύ από τον κύκλο εργασιών της.

δ) Σύμφωνα με την Νομική Μορφή

Οι επιχειρήσεις λαμβάνουν μία μορφή και λειτουργούν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που θέτει η νομοθεσία. Με βάση την νομική τους μορφή οι επιχειρήσεις κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες:

- i) **Ατομική Επιχείρηση:** πρόκειται για την πιο απλή μορφή η οποία ανήκει σε ένα άτομο και συνήθως έχει απλή οργανωτική δομή. Ο ιδιοκτήτης της αποκομίζει όλα τα οφέλη που απορρέουν από την επιχείρηση αλλά είναι και υπεύθυνος για όλες τις υποχρεώσεις της. Είναι η πιο διαδεδομένη αριθμητικά μορφή της επιχείρησης.

Η ατομική επιχείρηση παρουσιάζει πλεονεκτήματα όπως:

- Ευχέρεια στην ίδρυσή της.
- Δεν απαιτεί υψηλά κεφάλαια.
- Ανεξαρτησία του ιδιοκτήτη στην διοίκηση και διαχείριση.
- Πλήρης έλεγχος της επιχείρησης.
- Το προϊόν της επιχείρησης έχει την φροντίδα και την ταυτότητα του ιδιοκτήτη και δεν είναι μαζικό.

Παρουσιάζει όμως και μειονεκτήματα όπως:

- Μικρή οικονομική επιφάνεια και δανειοληπτική ικανότητα.
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι.
- Πιθανότητα απώλειας όλης της προσωπικής περιουσίας του ιδιοκτήτη για την πληρωμή χρεών.

ii) **Προσωπική εταιρεία:** Πρόκειται για συνεργασία δύο ή περισσότερων προσώπων για την σύσταση εταιρείας με καταμερισμό της ιδιοκτησίας αναλόγως προς την συμβολή εκάστου σε παραγωγικούς συντελεστές (συνέταιροι). Είναι πληρέστερη μορφή επιχείρησης σε σχέση προς την ατομική και έχει ανάλογα πλεονεκτήματα. Η χρηματοδότησή της είναι ευκολότερη γιατί γίνεται από περισσότερα του ενός άτομα. Στα μειονεκτήματα είναι η ευθύνη η οποία βέβαια αφορά σε περισσότερα του ενός άτομα. Επίσης πρέπει να προστεθεί και η πιθανότητα κακής συνεργασίας των συνεταίρων.

iii) **Ανώνυμη εταιρεία:** Πρόκειται για μεγάλη επιχείρηση η οποία προκύπτει από συνένωση κεφαλαίων και όχι προσώπων. Η εταιρεία ανήκει (τουλάχιστον τυπικά) σε μεγάλο αριθμό προσώπων τα οποία κατέχουν **μετοχές** της. Η μετοχή είναι ένας τίτλος ιδιοκτησίας που αντιστοιχεί σε ένα χρηματικό ποσό. Αυτό το ποσό καταβάλλεται από τον αρχικό κάτοχο όταν εκδίδονται οι μετοχές και είναι η αρχική της αξία. Ο μέτοχος ευθύνεται για χρέη της εταιρείας μέχρι αυτού του ποσού και ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών που διαθέτει.

Οι μετοχές μπορούν να μεταβιβάζονται σε άλλους μέσω της πώλησής τους στο Χρηματιστήριο. Έτσι η Ανώνυμη Εταιρεία έχει το πλεονέκτημα να ζει απεριόριστα εφόσον οι μετοχές είναι μεταβιβάσιμοι τίτλοι.

Μεγάλο επίσης πλεονέκτημα είναι η δυνατότητα άντλησης μεγάλων πόρων για την χρηματοδότησή της με αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου και έκδοση νέων μετοχών. Η Ανώνυμη Εταιρεία ελέγχεται και διοικείται συχνά από μία μικρή ομάδα ατόμων, συνήθως συγγενών, που κατέχουν την πλειοψηφία των μετοχών της.

Λόγω του μεγάλου μεγέθους τους ορισμένες Ανώνυμες Εταιρείες, μπορούν να ασκούν σημαντικό έλεγχο στην οικονομική, κοινωνική αλλά και πολιτική ζωή μιας χώρας.

Οι μικρομέτοχοι δεν μπορούν να ασκήσουν σχεδόν κανένα έλεγχο.

Ωστόσο επωφελούνται ή χάνουν όπως και οι μεγαλομέτοχοι από τις διακυμάνσεις της τιμής των μετοχών στο Χρηματιστήριο. Η τρέχουσα τιμή της μετοχής είναι διαφορετική από την ονομαστική της αξία και καθορίζεται από την προσφορά και την ζήτηση στη Χρηματιστηριακή Αγορά. Η ζήτηση και η προσφορά καθορίζονται από τις προβλέψεις των ατόμων για την

πορεία μιας επιχείρησης. Αν εκτιμηθεί ότι έχει καλές προοπτικές η τιμή της μετοχής ανεβαίνει, αν εκτιμηθεί το αντίστροφο κατεβαίνει.

Το ενδιαφέρον των επενδυτών δεν έγκειται μόνον στο δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη λόγω του μερίσματος της μετοχής, αλλά κυρίως στην υπεραξία από την αύξηση της τιμής της μετοχής που θα καρπωθεί.

Στην Ανώνυμη Εταιρεία η οικονομική ισχύς βρίσκεται στα χέρια των λίγων μεγαλομετόχων, ενώ ο μεγάλος αριθμός των μικρομετόχων δεν έχει καμία συμμετοχή.

iv) **Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης:** Πρόκειται για έναν ενδιάμεσο τύπο μεταξύ εταιρείας προσώπων και εταιρείας κεφαλαίων που συνδυάζει πλεονεκτήματα και των δύο τύπων.

Η ευθύνη των εταίρων περιορίζεται στο ύψος της συμμετοχής τους, ενώ η παραχώρηση τίτλων από έναν εταίρο απαιτεί την πλειοψηφία του συνόλου των εταίρων ώστε να αποφεύγεται η είσοδος αγνώστων στην εταιρεία.

Λόγω των πλεονεκτημάτων της αποτελεί μία ιδιαίτερα διαδεδομένη μορφή εταιρείας.

5.2 Εσωτερική Ανάλυση της Επιχείρησης

Αν αναλύσουμε εκτός της μορφής το εσωτερικό μιας επιχείρησης θα διαπιστώσουμε ότι αποτελεί έναν οργανισμό ή ένα σύστημα.

α) Η επιχείρηση ως οργανισμός

Η έννοια του οργανισμού είναι δανεισμένη από τη βιολογία. Η αναλογία αυτή μπορεί να διαπιστωθεί σε διάφορες πλευρές της επιχείρησης.

- Η επιχείρηση ομαδοποιεί έναν αριθμό οργάνων που συγκροτούνται από τις διαφορετικές της υπηρεσίες.
- Ο συντονισμός του συνόλου διασφαλίζεται από τις αποφάσεις ενός «Ανώτερου Κέντρου» δηλαδή της Διεύθυνσης.
- Η λήψη των αποφάσεων πραγματοποιείται επί τη βάση ενός ανοδικού δικτύου πληροφοριών (από τη βάση στην κορυφή).
- Η εκτέλεση των αποφάσεων πραγματοποιείται χάρη σε ένα κύκλωμα κατερχομένων επικοινωνιών (από την κορυφή προς τη βάση).

Όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν πηγαίνουν στην κορυφή αλλά περνούν ένα φιλτράρισμα. Μόνον οι σημαντικές πληροφορίες μεταβιβάζονται στην ανώτερη κλίμακα. Οι υπόλοιπες διαχέονται τοπικά μέσω των διάφορων υπηρεσιών που επιτρέπουν την λήψη τρεχουσών αποφάσεων (π.χ. τυποποιημένες απαντήσεις, επαναλαμβανόμενες πράξεις κ.λπ.).

Το σύστημα συλλογής πληροφοριών είναι διπλό και περιλαμβάνει:

- Εσωτερικές πληροφορίες.
- Πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος, δεδομένου ότι στο εξωτερικό περιβάλλον η επιχείρηση βρίσκει τους συντελεστές της παραγωγής και μέσα σ' αυτό δρα (πώληση, εμπορία).

Ο οργανισμός χαρακτηρίζεται από την εσωτερική του εξέλιξη. Η εξέλιξη αυτή μπορεί να οφείλεται:

- Στο εξωτερικό περιβάλλον το οποίο επιβάλλει προσαρμογές (π.χ. ανανέωση της γκάμας των προϊόντων, αντικατάσταση ενός εμπορικού δικτύου που δεν είναι προσαρμοσμένο στις συνήθειες των πελατών).
- Στην εσωτερική δυναμική της επιχείρησης της οποίας τα διάφορα όργανα τελειοποιούν τις λειτουργίες τους και αυξάνουν την δυναμικότητά τους.
- Στην προσέγγιση με άλλους οργανισμούς (εξαγορές συγχωνεύσεις επιχειρήσεων).

Σε μία υγιή επιχείρηση η εξέλιξη θα πρέπει να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη της.

Επιχειρηματική ανάπτυξη είναι η αύξηση του μεγέθους της επιχείρησης ως αποτέλεσμα της αύξησης των πωλήσεων ή της διαφοροποίησης.

Η ανάπτυξη επιφέρει μία αύξηση του αριθμού των οργάνων και μία περαιτέρω εξειδίκευση σε καθ' ένα απ' αυτά.

Έτσι π.χ. οι εμπορικές υπηρεσίες χωρίζονται σε υπηρεσίες πωλήσεων, υπηρεσίες δημοσιότητας και προβολής, έρευνας αγοράς και υπηρεσίες μετά την πώληση.

Ως ζωντανός οργανισμός η επιχείρηση υφίσταται επίσης παθολογικές καταστάσεις όπως π.χ.:

- Κακή λειτουργία ενός οργάνου (προβλήματα διοίκησης, παραγωγής, προώθησης κ.λπ.).

- Κακή λειτουργία του δικτύου επικοινωνίας (κακές πληροφορίες για το περιβάλλον, εσωτερικές πληροφορίες κ.λπ.)

Η παρομοίωση μιας επιχείρησης με έναν οργανισμό συμβάλλει λοιπόν στην δυνατότητα για μια συγκριτική ανάλυση. Πρόκειται συνεπώς για μια αναλογία που βοηθάει στην καλύτερη κατανόηση της επιχείρησης.

β) Η επιχείρηση ως σύστημα

Ένα σύστημα αποτελεί ένα σύνολο που χαρακτηρίζεται από την αλληλεπίδραση των μερών του και το οποίο αποσκοπεί στην υλοποίηση ενός συγκεκριμένου στόχου.

Υπάρχουν συστήματα φυσικά (π.χ. ηλιακό σύστημα), συστήματα βιολογικά (π.χ. αναπνευστικό σύστημα), συστήματα κοινωνικά (π.χ. κοινωνία, το Πανεπιστήμιο, η επιχείρηση).

Γενικά ένα σύστημα μπορεί να διαχωριστεί σε επιμέρους υποσυστήματα: μ' άλλα λόγια το συνολικό σύστημα αποτελείται από υποσυστήματα που αλληλοσυνδέονται και συμπληρώνονται μεταξύ τους. Έτσι η επιχείρηση είναι ένα υποσύστημα του κοινωνικοοικονομικού συστήματος, το σχολικό σύστημα ένα υποσύστημα του συστήματος παιδείας, το αναπνευστικό σύστημα ένα υποσύστημα του συνολικού συστήματος που αποτελεί ένα ζώντα οργανισμό κ.ο.κ.

Αντιστοίχως η επιχείρηση μπορεί να αποδομηθεί σε μία σειρά υποσυστημάτων που συνθέτουν το σύνολο. Στο πλαίσιο της επιχείρησης μπορούμε να διακρίνουμε υποσυστήματα παραγωγής, εμπορίας και χρηματοδότησης. Με μία άλλη θεώρηση η επιχείρηση συνθέτει υποσυστήματα πληροφοριών, αποφάσεων και ελέγχου.

Κάθε σύστημα συνεπώς μπορεί να αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου συστήματος και να περιέχει το ίδιο επί μέρους υποσυστήματα.

Ανεξαρτήτως του επιπέδου ανάλυσης ένα σύστημα περιλαμβάνει πάντοτε:

- I. **Δομές:** Δηλαδή σταθερά στοιχεία που εξελίσσονται συνήθως με βραδείς ρυθμούς: η παραγωγική μηχανή, η διοικητική οργάνωση, τα δίκτυα διανομής.
- II. **Σχέσεις μεταξύ των στοιχείων:** Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αλληλεπίδραση εντός του συστήματος. Κάθε στοιχείο χαρακτηρίζεται από εισροές (π.χ. αν το στοιχείο είναι μία μηχανή οι πρώτες ύλες) και εκροές (η παραγωγή της μηχανής).

Η σχέση μεταξύ εισροών και εκροών εξαρτάται από την κατάσταση του στοιχείου (ρύθμιση της μηχανής).

Δύο στοιχεία συνδέονται όταν οι εκροές του ενός (π.χ. αν οι εκροές μιας μηχανής) αποτελούν εισροές που επεξεργάζεται μία άλλη μηχανή).

III. **Αντικειμενικοί στόχοι**, που προσανατολίζουν την λειτουργία του συστήματος και επιτρέπουν τον έλεγχο και την ρύθμισή του. Η ρύθμιση σε σχέση με τους αντικειμενικούς στόχους σημαίνει: μέτρηση των αποτελεσμάτων, σύγκριση με τους αντικειμενικούς στόχους και αναπροσανατολισμός αν υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων.

Οι σχέσεις μεταξύ των στοιχείων ενός συστήματος υλοποιούνται κατ' αυτόν τον τρόπο μέσω της κυκλοφορίας ροών. Στην επιχείρηση υπάρχουν τρία είδη ροών:

- **Ροές φυσικές**: πρώτες ύλες, ενέργεια, εργατική δύναμη.
- **Ροές χρηματικές**: Προϋπολογισμός, πληρωμές, δαπάνες, εισπράξεις.
- **Ροές πληροφοριών**: στόχοι, αποτελέσματα, παράμετροι, δεδομένα.

γ) Οι λειτουργίες της επιχείρησης

Προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της η επιχείρηση ασκεί ένα σύνολο λειτουργιών.

Η Fayol στις αρχές του 20ου αιώνα είχε την ιδέα να κάνει μία ομαδοποίηση της δραστηριότητας του συνόλου μίας επιχείρησης σε λειτουργίες. Διαχώρισε έξι λειτουργίες:

- 1) Την **τεχνική λειτουργία** που έχει ως αποστολή την παραγωγή.
- 2) Την **εμπορική** που έχει ως αποστολή την αγορά και την πώληση.
- 3) Την **χρηματοδοτική** με αποστολή την χρηματοδότηση.
- 4) Την **ασφάλεια** με αποστολή την προστασία προσώπων και αγαθών.
- 5) Την **λογιστική λειτουργία** με αποστολή τους υπολογισμούς.
- 6) Την **διοικητική λειτουργία** με αποστολή την διοίκηση που συνοψίζεται στα ακόλουθα:
 - Πρόβλεψη
 - Οργάνωση
 - Διοίκηση

- Συντονισμός
- Έλεγχος.

Η ταξινόμηση του Fayol παρουσιάζει σημαντικά μειονεκτήματα γιατί από τη μία μεριά αναμειγνύει ετερόκλητα στοιχεία και από την άλλη συγχέει σε ορισμένες περιπτώσεις την έννοια της υπηρεσίας με αυτήν της λειτουργίας.

Έτσι στην εμπορική λειτουργία περιλαμβάνει την αγορά και την πώληση, πράγμα που απέχει από την πραγματικότητα σε μία βιομηχανική επιχείρηση όπου οι δύο τομείς αφορούν σε διαφορετικές υπηρεσίες που λίγο σχετίζονται μεταξύ τους. Επίσης, η λογιστική λειτουργία είναι στην πραγματικότητα μία υπηρεσία. Τέλος δεν υπάρχει κάποια λειτουργία αναφορικά με το προσωπικό.

Συμπερασματικά οι διάφορες λειτουργίες της επιχείρησης δεν αποτελούν παρά μέρη της συνολικής επιχειρηματικής λειτουργίας η οποία συνίσταται στην ικανοποίηση των αναγκών των πελατών με τα προϊόντα που παράγει ή με τις υπηρεσίες τις οποίες παρέχει.

Συνεπώς ο διαχωρισμός των επιμέρους λειτουργιών μπορεί να γίνει επί τη βάση κάποιων κριτηρίων όπως π.χ. η ομοιότητα των δραστηριοτήτων ή η ενότητα των στόχων.

Μία περισσότερο ικανοποιητική προσέγγιση είναι να καθοριστούν οι επιχειρηματικές λειτουργίες ως βήματα της παραγωγικής διαδικασίας. Με τον τρόπο αυτό οι επιχειρηματικές λειτουργίες παρουσιάζονται ως μέρος μιας αλυσίδας από στάδια διαδοχικής υλοποίησης. Τα στάδια αποτελούν το μέσο του μόνου στόχου της συνολικής επιχειρηματικής λειτουργίας, δηλαδή της ικανοποίησης των αναγκών των πελατών με την παραγωγή της. Στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να ιεραρχήσουμε χρονικά την παρέμβαση των διαφόρων λειτουργιών.

- Α) Λειτουργία διεύθυνσης: Παρεμβαίνει κατ' αρχήν προκειμένου να καθορίσει το Πρόγραμμα Δράσης δηλαδή την φύση της ικανοποίησης των αναγκών που θα προσφέρει στον πελάτη και να θέσει σε λειτουργία τα μέσα τα οποία απαιτούνται γι' αυτό.
- Β) Χρηματοδοτική Λειτουργία: Επιτρέπει την εξεύρεση των αναγκαίων κεφαλαίων που θα καταστήσουν δυνατή την υλοποίηση των σταδίων τα οποία ακολουθούν.
- Γ) Λειτουργία προσωπικού: Προμηθεύει την επιχείρηση με τους θεμελιώδεις πόρους της δηλαδή τα μέσα σε ποιοτικό ανθρώπινο δυναμικό.

- Δ) Λειτουργία προμηθειών: Παρέχει στους εργαζόμενους τα υλικά μέσα παραγωγής (μηχανήματα, πρώτες ύλες, αναλώσιμα).
- Ε) Τεχνική Λειτουργία: Συνδυάζει τους παραγωγικούς συντελεστές για να παραχθούν τα προϊόντα.
- ΣΤ) Εμπορική Λειτουργία: Αναλαμβάνει να εξασφαλίσει την διάθεση του τελικού προϊόντος.

Η οργάνωση σύμφωνα με τις λειτουργίες είναι συνεπώς μία βασική δομή από συμπληρωματικά παραγωγικά στάδια. Κάθε λειτουργία ταυτίζεται με ένα στάδιο της παραγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ

6.1 Η Ζήτηση

α) Γενικά περί ζήτησης

Η ζήτηση αποτελεί παράγοντα που καθορίζει σε σημαντικό βαθμό την παραγωγή. Η επιχείρηση αποφασίζει την παραγωγή ενός προϊόντος ή την παροχή μιας υπηρεσίας όταν υπάρχει γι' αυτά ζήτηση. Υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι η ζήτηση αυτή σε σχέση προς την τιμή πώλησης και την δαπάνη παραγωγής θα εξασφαλίσει το μέγιστο δυνατό κέρδος.

Η ζήτηση μπορεί να έχει δύο όψεις:

- Την **Ενεργό Ζήτηση** δηλαδή αυτή που συνοδεύεται από το αναγκαίο χρηματικό ποσό για την απόκτηση του αγαθού που ζητιέται. Δηλαδή είναι μια συγκεκριμένη ζήτηση που αφορά σε συγκεκριμένη ποσότητα αγαθού και σε συγκεκριμένη τιμή. Η ενεργός ζήτηση είναι αυτή που καθορίζει την καμπύλη της ζήτησης και η οποία οδηγεί σε οικονομικό αποτέλεσμα.
- Την **Επιθυμητή Ζήτηση** που δεν συνοδεύεται από το απαιτούμενο χρηματικό ποσό για την απόκτηση του αγαθού. Η επιθυμητή ζήτηση δεν οδηγεί σε άμεσο οικονομικό αποτέλεσμα. Όμως δεν είναι αδιάφορη γιατί στα πλαίσια μιας αναπτυσσόμενης οικονομίας μπορεί να μετατραπεί σε Ενεργό στο μέλλον. Αποτελεί έτσι παράγοντα για τον μακροχρόνιο σχεδιασμό των επιχειρήσεων.

Δηλαδή:

$$D_s = D_d + D$$

όπου: D_s = Ζήτηση